Algemene beschouwingen 12 november 2024

Lieve mensen thuis en hier in de raadzaal,

Voorzitter,

Dit zijn al weer mijn derde algemene beschouwingen; we zijn ruim over de helft van deze raadsperiode. Het is een periode waarin de wereld steeds meer wordt geconfronteerd met grote uitdagingen. Oorlogen en geopolitieke spanningen blijven bestaan, terwijl de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreem weer en stijgende zeespiegels, steeds zichtbaarder worden.

Deze problemen lijken niet alleen talrijker, maar ook complexer. Ze vragen om doordachte oplossingen, die vaak offers vergen in het hier en nu, terwijl de resultaten pas later zichtbaar worden. Dit maakt het soms moeilijk om de noodzaak ervan te zien. Vragen als: waarom minder vliegen? Waarom moet Nederland vooroplopen in de energietransitie? Waarom elektrische fietsen voor onze kinderen? Waarom blijft het zo moeilijk om minder vlees te eten?

Deze vragen raken fundamentele keuzes die van ons gevraagd worden. Het gaat om onze bereidheid om op korte termijn gemak op te geven, voor een duurzamere toekomst. Ook ik vind dit niet altijd makkelijk. Het is belangrijk om deze spanning te erkennen. Juist door dit als een dilemma te zien, tonen we ons bewust van de urgentie. Verandering is nodig. De vraag is niet of we moeten veranderen, maar hoe we dit samen doen, op een manier die recht doet aan iedereen. Dit vraagt om moed, visie en solidariteit; niet alleen binnen onze gemeente, maar ook daarbuiten.

Tegelijkertijd mogen we ons gelukkig prijzen met de plek waar wij leven. In Maasgouw is het goed vertoeven, is alles netjes geregeld en leven we in een gemeente die oog heeft voor de natuur, leefbaarheid en duurzaamheid. Maar we moeten waakzaam zijn, want niet alles is wat het lijkt en onder de oppervlakte broeit het. Er staat spanning op de leefbaarheid, zoals hier in Maasbracht bijvoorbeeld door de projecten die hoog nodig zijn voor de energietransitie. Er is sprake van toenemende armoede, en ondermijning bij jongeren.

Maar, D66 is de partij van optimisme, perspectief bieden en uitdagingen als kansen zien. ***Wij blijven ons inzetten voor een Leefbaar en Groen Maasgouw, waar iedereen meetelt.***

Zoals gezegd, de gemeente Maasgouw heeft het over het algemeen goed voor elkaar. En dat biedt een mooie basis om te blijven werken aan het verbeteren van een aantal zaken en op sommige terreinen net nog wat meer voorop te gaan lopen. Horst aan de Maas zegt de gezondste regio te willen worden; waarom zouden we als Maasgouw niet de competitie met ze aangaan? Het geeft richting aan de uitvoering van onze beleidsvelden, welke zaken dragen bij aan de gezondste regio worden en welke zaken dragen niet bij. En kunnen we voor zaken die niet bijdragen aan de gezondheid het leed verzachten, zoals we een paar maanden geleden hebben gedaan met de moties voor het vraagstuk wat nu speelt in Brachterbeek? Ik ben benieuwd naar de reactie van het College hierop.

Voorzitter,

Onze moties die we hebben ingediend en die we met andere partijen mede indienen staan allemaal in het teken van leefbaarheid, werken aan de sociale verbindingen, het bestrijden van armoede en

verduurzaming. En het hierbij betrekken van inwoners, hen goed informeren en hen een stem geven in de gewenste ontwikkelingen.

Het is essentieel dat de gemeente in gesprek blijft met inwoners en hen goed betrekt en informeert over zaken die gaan spelen in hun directe leefomgeving. En daar kan nog wat verbetering in komen, zo blijkt uit de evaluatie over Burgerparticipatie en de signalen die wij krijgen van inwoners. Daarom hebben wij een motie opgesteld waarin we het college vragen om bij elk omgevingsproject waar inwoners bij betrokken zijn of hen raakt een separaat communicatieplan op te stellen en inwoners tijdig op de hoogte te stellen als een communicatie- of projectdeadline niet gehaald wordt, of als er geen nieuwe ontwikkelingen zijn. Dat is namelijk ook informatie.

Een belangrijke rol voor leefbaarheid en sociale cohesie zien wij voor verenigingen. Die zouden wij op alle manieren moeten steunen en het hen niet te moeilijk moeten maken. Wij dienen daarom mede met de VVD de motie Subsidieverordening in en vragen het college met simpele subsidieaanvraagprocedures te komen. Daarnaast vragen wij om bij de behandeling van subsidieaanvragen vooral te handelen vanuit de bedoeling van de regeling en niet alleen naar de rechtmatigheid ervan.

Voorzitter,

Wij willen investeren in onze jeugd, leefbaarheid en sociale cohesie. Tegelijkertijd constateren we dat het kabinet Schoof fors gaat bezuinigen op onderwijs, sport en cultuur. Hierdoor worden onder andere bewegingsonderwijs, cultuuronderwijs en regelingen voor kinderen met speciale behoeften zwaar getroffen. Er wordt ook zwaar bezuinigd op regelingen waar sportverenigingen gebruik van maken. Deze bezuinigen gaan een enorme impact hebben op de ontwikkeling van kinderen en op verenigingen, ook in onze gemeente. Dit zal de sociale cohesie en welzijn van onze inwoners direct gaan raken.

Wij willen het college middels een motie daarom vragen om deze zorgen kenbaar te maken bij het kabinet en in kaart te brengen wat de gevolgen van deze bezuinigingen zijn binnen onze gemeente.

Wat ook een belangrijke rol speelt bij leefbaarheid is woningbouw. Woningbouw is randvoorwaardelijk om de leefbaarheid te behouden en is wat ons betreft één van de belangrijkste speerpunten. Voldoende woningen voor verschillende doelgroepen moeten er voor zorgen dat kinderen in de buurt van hun ouders kunnen wonen om indien nodig zorgtaken te kunnen delen, of mantelzorg te kunnen verlenen.

Maar wat moeten wij dan bouwen? Daarvoor hebben wij de motie onderzoek gewenste woonvormen opgesteld. Hierin verzoeken wij het college een woonraad in te richten waarin verschillende stakeholders zitting hebben, zoals de gemeente zelf, woningbouwcorporaties, inwoners, woningzoekenden en zorgaanbieders en met deze woonraad te onderzoeken wat de gewenste woonvormen zijn en hoe belemmeringen kunnen worden weggenomen.

Het is zoeken naar geschikte locaties voor woningbouw. Hierbij zou je ook kunnen kijken naar leegstand en of er bedrijven zijn in woonkernen die wellicht verplaatst kunnen worden naar bedrijventerreinen. Hiermee wordt ruimte gecreëerd voor woningbouw. Dit zou ook de leefbaarheid

in de kernen ten goede kunnen komen. Daarom hebben wij een motie ingediend waarin wij het college verzoeken om dit in de eerste helft van volgend jaar in kaart te brengen en met een terugkoppeling te komen.

Voorzitter,

tijdens de commissievergadering hebben wij gemerkt dat de gehele raad op zoek is naar hoe de woningbouw een extra impuls kan worden gegeven. Daarom dienen wij naast onze eigen twee moties ook mede de motie Woningbouwimpuls van NLM in. Als uitnodiging naar het college en de raad om samen te kijken of we echt alles uit de kast kunnen halen voor woningbouw.

Naast ontwikkelingen met nieuwe woonvormen zien we ook de ontwikkelingen met elektrisch rijden toenemen. De auto wordt meer en meer gezien als een mobiliteitsvoorziening en minder als een bezit, getuige de enorme groei van private lease. Ook het gebruik van deelauto's neemt toe en zou mooi geïntegreerd kunnen worden in de verschillende woonvormen en het gemeentelijk GVVP. Daarvoor hebben wij een motie ingediend waarin wij het college verzoeken om een onderzoek in te stellen onder inwoners naar de behoefte aan een elektrische deelauto en aan welke voorwaarden deze deelauto zou moeten voldoen.

Voorzitter,

D66 zet zich, naast woningbouw, vol in voor armoedebestrijding en duurzaamheid. Met betrekking tot dit laatste zijn we daarom blij om te zien dat, hoewel vorig jaar onze motie over isolatie niet is aangenomen, deze wel door de portefeuillehouder is opgepakt en wordt uitgevoerd. Ook zijn we blij met de maatregelen die de gemeente neemt om lichtvervuiling tegen te gaan. De berichten op Social Media over de "Nacht van de Nacht" vonden wij top. Wij denken echter dat er nog wat meer aan bewustwording gedaan kan worden en dat er nog meer uit de "Nacht van de Nacht" kan worden gehaald. Wij hebben daarvoor een motie opgesteld waarin wij het college vragen naar meer voorlichting en communicatie over dit onderwerp en om samen met verenigingen en ondernemers te bekijken hoe de "Nacht van de Nacht" leuker en aantrekkelijker wordt gemaakt zodat meer inwoners bereikt worden. Er zijn voorbeelden in andere gemeenten waar dit een leuk verbindend evenement is geworden.

Mooi passend bij dit beleid van de gemeente is ook het Schone Lucht akkoord. Wij dienen daarom de motie "schonere lucht" van NLM mede in.

Voorzitter,

We hebben oog voor onze inwoners, ook zeker voor hen die het minder breed hebben. Het is merkbaar dat steeds meer inwoners een beroep doen op de bijzondere bijstand en de verwachting is dat deze lijn zich de komende jaren blijft voortzetten. We zien dat de gemeente Maasgouw al veel inzet en mogelijk maakt op het gebied van armoedebestrijding en inclusie binnen haar gemeente. Maar misschien is er nog wel iets meer mogelijk. De gemeente wil tevens een inclusieve gemeente zijn die inzet op bestaanszekerheid en Positieve Gezondheid voor haar inwoners.

Algemene beschouwingen 12 november 2024

Maasgouw telt 42 gezinnen met uitkering (67 kinderen) en 47 jongeren (18-27 jaar) met uitkering. Daarnaast zijn er 1.100 huishoudens (1.700 inwoners, incl. 200 kinderen) met een inkomen tot 130% van de inkomensgrens die moeten rondkomen van een minimuminkomen. Extra beleid kan deze financieel kwetsbare groepen ondersteunen. Geldzorgen leiden tot aanhoudende stress en aanhoudende stress leidt tot gezondheidsproblemen. Het verminderen of wegnemen van geldzorgen kan de gezondheidsklachten doen afnemen waardoor mensen minder een beroep op de zorg doen. Het verminderen van stress en gezondheidsklachten vergroot de zelfredzaamheid en bevordert een actieve deelname aan het arbeidsproces. In verschillende gemeenten zijn al pilots ingezet om armoede te voorkomen en bestaanszekerheid te vergroten, vanuit een basisinkomen (als middel) om dit doel te bereiken. Wij hebben daarom een motie opgesteld waarin wij het college verzoeken om te onderzoeken of wij in Maasgouw ook een proef kunnen doen met een vorm van een basisinkomen.

Voorzitter,

Wij staan voor financieel onzekere tijden, en daar moeten wij op anticiperen. D66 wil voorkomen dat inwoners en ondernemers onnodig op hogere kosten worden gejaagd. Daarom dienen wij mede het amendement van de VVD in om de OZB belasting niet met 1% extra te verhogen. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat we niet alle ondernemers kunnen ontzien. We stellen voor de toeristenbelasting extra te verhogen. Toerisme brengt veel positieve ontwikkelingen naar Maasgouw, zoals levendigheid, kansen en werkgelegenheid. Maar we moeten ook oog hebben voor de keerzijde: inwoners ervaren soms overlast en er is een toenemende vraag naar handhaving, waardoor extra BOA's nodig zijn. Daarnaast staan de rijkssubsidies onder druk, terwijl de gemeente de komende jaren flink moet investeren in gemeenschapsvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn cruciaal voor de leefbaarheid in onze kernen. Hierin spelen verenigingen een belangrijke rol; zij houden de kernen vitaal en dragen bij aan duurzame, hechte gemeenschappen. Verenigingen zijn bovendien waardevolle partners voor de gemeente bij maatschappelijke vraagstukken. Door de toeristenbelasting extra te verhogen, creëren we een extra buffer die ingezet kan worden om deze gemeenschapsvoorzieningen en verenigingen te ondersteunen. Dit versterkt niet alleen de leefbaarheid, maar ook de gemeente als dienstverlener aan haar inwoners. Bovendien hebben we als raad de ondergrens van 15 miljoen voor de algemene reserve vastgesteld. D66 verzoekt daarom het college middels een amendement om het tarief voor de (water-) toeristenbelasting in 2025 te wijzigen van € 2,25 in € 2,50 en voor 2026 en verder te wijzigen van € 2,50 in € 3,00 per overnachting. Uitgezonderd hiervan zijn de overnachtingen op kampeerplaatsen, omdat hier vaker gebruik van wordt gemaakt door gezinnen met lagere inkomens.

Kijkend naar het financiële plaatje willen wij nog drie zaken benoemen. Ten eerste het Integraal Huisvestingsplan voor de scholen. Hier zijn wij het met het CDA eens dat we dit zichtbaar moeten maken in de toekomstige begrotingen en dienen daarom mede met hen de motie hierover in.

Ten tweede de Rekenkamer. Als D66 hechten wij grote waarde aan de onafhankelijkheid van de Rekenkamer en vinden wij het van belang dat zij de ruimte krijgt om het onderzoek te doen dat zij nodig acht. Daarom dienen wij samen met LB het amendement in dat dit borgt. Wel willen wij de Rekenkamer meegeven dat onze voorkeur uitgaat naar een inhoudelijke toets op een specifiek thema, boven een onderzoek naar het besluitvormingsproces van de raad. We zien meerwaarde in

onderzoeken die direct bijdragen aan het verbeteren van beleid en de uitvoering daarvan. We hopen dat de Rekenkamer dit in haar uitvoering mee wil nemen.

En ten derde, last but not least: de enorme toename van het aantal fte's van de gemeentelijke organisatie. Aan de ene kant realiseren wij ons dat het werk van ambtenaren steeds complexer wordt. Ook communicatie en compliance vraagt de nodige capaciteit. Maar als raad in de controlerende rol hebben wij geen zicht op hoe efficiënt de organisatie werkt en of er niet hier en daar efficiencywinst te boeken is. Wij zijn benieuwd of er benchmarkgegevens zijn, kan het college hier iets over zeggen?

Tot slot voorzitter,

Willen wij onze complimenten maken voor de opgestelde begroting. Het is niet makkelijk in deze tijden, maar het college is er weer in geslaagd om een sluitende begroting op te stellen. Daarnaast willen wij onze waardering uitspreken over de Actiepunten Global Goals, als uitkomst van besprekingen hierover naar aanleiding van een motie van D66 en de VVD van vorig jaar. Wij zijn verheugd te zien dat de verwijzingen naar de Global Goals in de programmabegroting zijn opgenomen.

Voorzitter,

D66 dankt de Griffiemedewerkers, de ambtenaren, college en raad voor de inzet en collegiale samenwerking in de afgelopen periode. Wij kijken uit naar weer een vruchtbare samenwerking in het komende jaar.